

Bet. o. lovf. om kommunal udligning m.v.

For tilskudsårene 1992-94 er det kommunale statstilskud efter den foreløbige opgørelse forhøjet med 5,4 mia. kr. inkl. kompensation for refusionsændring for førtidspension og bruttoficering.

Budgetgarantien indgår som en del af det samlede statstilskud til primærkommuner og fordeles dermed efter samme fordelingsnøgle som det øvrige statstilskud.

Dette har i stigende omfang givet anledning til en skævhed i den enkelte kommunes kompensation for væksten i overførselsudgifterne. Med ændringsforslagene søges altså en opretning af de fordelingsmæssige skævheder, som er opstået i de år, budgetgarantien er blevet udbetalt.

Problemet opstår således, fordi den fordelingsnøgle, der anvendes, dvs. beskatningsgrundlaget i de enkelte kommuner, ikke har nogen umiddelbar sammenhæng med, hvordan de budgetgaranterede udgifter er fordelt. Hvis disse forskelle skal dækkes ind, må det ske via udgiftsbehovsudligningen, men dels er udligningsniveauet kun mellem 35 pct. og 60 pct. (35 + 25 pct.) for henholdsvis kommuner uden for hovedstadsområdet og for kommuner i hovedstadsområdet, dels er det meget vanskeligt via de objektive udgiftsbehovskriterier at få en præcis måling af forskellene i kommunernes udgiftsbehov på det budgetgaranterede område. Det i lovforslaget foreslåede førtidspensionskriterium tager kun til en vis grad højde for disse forskelle.

Kompensation via bloktilskuddet anvendes også, når der er tale om kompensationer for ændringer i bindende statslige regler m.v. i henhold til det såkaldte Udvidede Totalbalanceprincip (»DUT-princippet«). Her vil der dog for et enkelt år være tale om en hel række større eller mindre ændringer, hvoraf nogle giver anledning til en forøgelse af bloktilskuddet, andre til en reduktion, som – i hvert fald i et vist omfang – vil neutralisere hinanden på kommuneniveau. Reguleringer af bloktilskuddet i henhold til budgetgarantien har imidlertid hidtil ensidigt bestået i forøgelser, og skævheden i fordelingen er dermed blevet stadig større.

På grund af kommunernes gradvise overtage af førtidspensionsudgifterne må det forudses, at der fremover fortsat vil blive udbetalt betydelige beløb over budgetgarantien.

Væksten i overførselsudgifterne har været

særlig høj i storbyerne og kommuner med belastede arbejdsløshedsområder. Disse kommuner har typisk ikke fået fuld kompensation for væksten i overførselsudgifterne, men tværtimod måttet konstatere et stigende tab fra år til år. Til gengæld vil kommuner i en beskæftigelsesmæssigt mere gunstig situation med en forholdsvis lav vækst i overførselsudgifterne normalt have fået en for høj kompensation.

B.l.a. Københavns Kommune og fem større byer i det øvrige land (Århus, Odense, Ålborg, Randers og Esbjerg) har rejst dette fordelingsproblem. I regeringens aftale fra juni 1993 med Københavns Kommune om den kommunale økonomi i 1994 indgår, at arbejdet med at belyse budgetgarantiens virkninger i de enkelte kommuner skal fremskyndes.

Regeringen har i lovforslaget tilkendegivet, at:

»Regeringen er endvidere opmærksom på, at fordelingen af budgetgarantien mellem kommunerne, således som den hidtil er foregået, har indebåret tab for visse kommuner i forhold til de faktiske budgetgaranterede udgifter. Det har bl.a. været større bykommuner, som ikke har fået fuld dækning, hvorimod andre kommuner har fået en gevinst. Lovforslaget tager med det foreslåede kriterium vedrørende førtidspension kun for en dels vedkommende hensyn hertil. Regeringen vil derfor i videre omfang inddrage fordelingsproblemet i de kommende kommuneforhandlinger.«

Forhandlingerne om den kommunale økonomi i 1995 er endnu ikke afsluttet. Regeringen ønsker dog allerede nu at tage højde for behovet for en omfordeling af budgetgarantibeløbet i tilskuds- og udligningsloven således, at det sikres, at denne omfordeling kan få virkning for tilskudsåret 1995.

Det foreslås således, at et vist beløb af budgetgarantibeløbet fra og med 1995 fordeles mellem kommunerne efter kommunernes andel af de udgifter, der indgår i opgørelsen af budgetgarantien. Beløbet ville ellers, jf. de nu gældende regler i § 10, stk. 5, blive fordelt efter beskatningsgrundlaget.

Herméd vil der blive taget hensyn til de fordelingsmæssige skævheder, der er opstået i den hidtidige fordeling af budgetgarantien.

Fordelingsgrundlaget foreslås fastlagt ud fra gennemsnittet af regnskab 1992 og regnskab 1993 for de budgetgaranterede udgifter. Regeringen er dog, jf. bemærkningerne til lovforsla-